

Jazykový zákon a pozemková kniha.

Píše Jozef Krajčík, vedúci pozemkovej knihy v Bratislave.

Vyskytla sa otázka jazyka knihových záznamov, o ktorej malo by sa pojednávať nielen z toho ohľadu, že je istým menšinám právo užívania vlastného jazyka zabezpečené, jako to učinil r. najv. s. Dr. J. Hausmann, ale aj z ohľadu technického.

Predbežne si dovoľím v krátkosti opísať pozemkové knihy na Slovensku a ich vzniknutie.

I. Máme pozemkové zápisnice (hárky) v 2800 obciach sostavené na základe patentu z 18. apríla 1853, vedené na základe patentu z 15. decembra 1855. Tieto boly prerobené, — kde bola komasácia, — na základe min. nariadenia č. 2579. z roku 1896.

Tieto zápisnice boly sostavené v reči nemeckej (kde-tu slovenskej) a boly vedené asi do roku 1870-ho (doba Bachova) nemecky, do doby 1918 novembra maďarsky (doba maďarská) a od prevratu už čiastočne slovensky (doba československá).

II. Máme knihovné vložky v 816. obciach sostavené na základe starých pozemkových kníh a na základe zovrubného katastrálneho vymeračania. Práca to moderná. Zakladanie týchto vložiek sa vybavovalo na základe z čl. XXIX. 1886, XXXVIII. 1889 a XVI. 1819. — Na celom Slovensku je to ale — pre nedostatok odborného personálu a katastrálnych prác — ešte nie prevedené.

Ako som poznamenal, máme teda dobu nemeckú, maďarskú a československú: totižto v týchto troch rečiach sa zaznačovali zápisy do pozemkových kníh, ale chronologicky a nie miešane: t. j. do roku 1870-ho nemecky, do 1918-ho maďarsky a od tej doby slovensky.

Prehľad a zápis do pozemkovej knihy už aj dnes činí ťažkosť aj tým, ktorí sú na to povolaní lebo vyžaduje ovládanie reči nemeckej, maďarskej a slovenskej. Tým väčšie ťažkosť to činí jednotlivcom a verejnosti.

Civilný spor, trestná záležitosť, pozostalosť sú záležitosti viacernej súkromnej, ktorých aktá po vybavení idú do archívu. Ale pozemková kniha, buď stará, alebo nová, je sostavená nie len pre terajšiu, ale i pre budúcu dobu, pre verejnosť, do ktorej sa nemôžu, ba a ni nesmú zapisovať nariadenia výroku v tom jazyku, v ktorom je pre stránku na základe jazykového zákona vydaný, lebo z toho by ohromný chaos povstal a bola by to bezprávnosť, spáchaná proti verejnosti — pre ktorú je vlastne pozemková kniha založená.

Dovoľujem si to odôvodniť nasledovne:

Zakladanie a sostavenie starej, ba aj novej pozemkovej knihy bolo „jednotné“ a bolo „jednotné dielo“. — Čo sa budúcnosti týka: „dle sdělení ministerstva spravedlnosti ze dne 29. března 1920. Č. 100090. zamýšlí justiční správa prováděti zakládání pozemkových knih na Slovensku jednotně, t. j., aby i pozemkové knihy již založené stejně byly přizpůsobeny našim, právě tak, jako knihy, které bude třeba teprve založiti. K tomuto účelu bude třeba jednotného knihovního zákona, jakož i zákona o zakládání pozemkových knih pro Slovensko. Na zákonech těchto se pracuje a ministerstvo spravedlnosti doufá, že bude možno ještě letos je projednati. Po tomto zákoně teprve přikročí justiční správa k zakládání nových knih v jednotlivých okresech.“

Či sa to dá predstaviť, že by pre Slováka bola založená v tom istom okrese, kde je majorita slovenská — slovensky a na príklad pre

20 percentovú menšinu — povedzme — maďarsky? Nie, to je vylúčená vec, to sa môže založiť len jednotne, teda v jazyku štátnom, lebo vložka Jána Mésároša je nie len pre majiteľa zostavená, ale aj pre jeho veriteľov, teda pre verejnosť. — Ján Mésároš o 2 roky prestane byť majiteľom a kúpi to Juraj Slimák; či sa vtedy zasa má prerábať táto jedna vložka? Jestliže áno, čo bude o 10, 20 alebo 30 rokov? Pri stálom a veľkom obrať pozemkov?

To si z technického ohľadu ani predstaviť nemôžeme.

Čo sa verejnosti týče, tu musíme poznamenať, že v pozemkovej knihe majetková podstata súvisí s vlastníctvom a farchami, ba často jedna vložka s druhou. Na strane B. C. jeden zápis súvisí s predbežným zápisom, ba aj závisí od predbežného zápisu. Ako by to vypadalo, keď by každý zápis bol v inej reči? A jako by k tomu verejnosti prišla, ktorá má tiež svoj práva k prehľadu pozemkovej knihy — keď by boli zápisy miešane zavedené? Či by to nebola bezprávnosť spáchaná proti verejnosti? Ja myslím, že áno.

Ako si musíme osvojiť to stanovisko, že sa pozemkové knihy majú zakladať jednotne, teda v reči štátnej, tak sa musíme zaujať aj toho stanoviska, že aj **vedenie pozemkových kníh musí ostať jednotné, teda tiež len v reči štátnej**. Ináč by povstal chaos, omyly a pozemková kniha by prestala byť základom právnej bezpečnosti.

LITERATÚRA.

Právník, seš. 5. Václav Vojtíšek »K počátkům městských knih pražských a desk zemských«. Dr. Jos. Zelinka: »Trestní pracovní oddíl«. Praktické případy.

Česká Advokacie. Organ spolku advokátů českosl. v Praze, roč. VII., čís. 2—3. Dr. Kasandra: »Revisé občanského zákoníka«. Dr. J. Arnstein: »Quota litis«. Dr. Jos. Schlecht: »K otázce reformy exekuč. řádu«. Stanovisko advokacie k vlad. návrhu na změnu advokátních řádů.

Všeobecné účetnictví. Napsal univ. prof. Dr. Drachovský. Autor seznamuje nejprv čtenáře, způsobem stručným ale látku vyčerpávajícím s základními pojmy právními a národohospodářskými v účetnictví se vyskytujícími, tak s pojmem věci a statku a jich poměru k osobám, o pojmy hodnoty a ceny, vlastníctvím pohledávkami a s hospodářením. V dalším obsahu podává soustavně a podrobně 2 nejdůležitější soustavy účetnictví, kameralistickou a dopickou a objasňuje účtování při hospodářstvih složitých. Podrobně zabývá se kontrolou účetní a ku konci se zminuje o jiných způsobech účtovacích. Tím nestává se kniha jen teoretickou pomůckou akademického studia, ale nalezne vni hodného a hledaného poučení, nejen účetní praktik, ale každý pořádku milovný občan, který ve svém hospodářením chce mít také účetní přehled. Lze proto knihu tuto jenom doporučiti. Vydali knihkupci Bursík a Kohout v Praze, Václavské nám.

Opravy: Na vysvětlenou poznamenávame, že náš časopis se sází strojem, následkem čehož nelze nám zameziti ani několikanásobnou opětovnou korektúrou nepřijemné žerty sazečského šotka podporovaného v jeho rejdech nedostatkom slovenských sazečů. Tiskárne pak jak nám sděluje, není možno vypomoci si sazeči českými, protože jest vázána kolektivní smlouvou a musí v prvé řadě zamestniti sazeče ze Slovenska, pokud jsou bez zaměstnání.